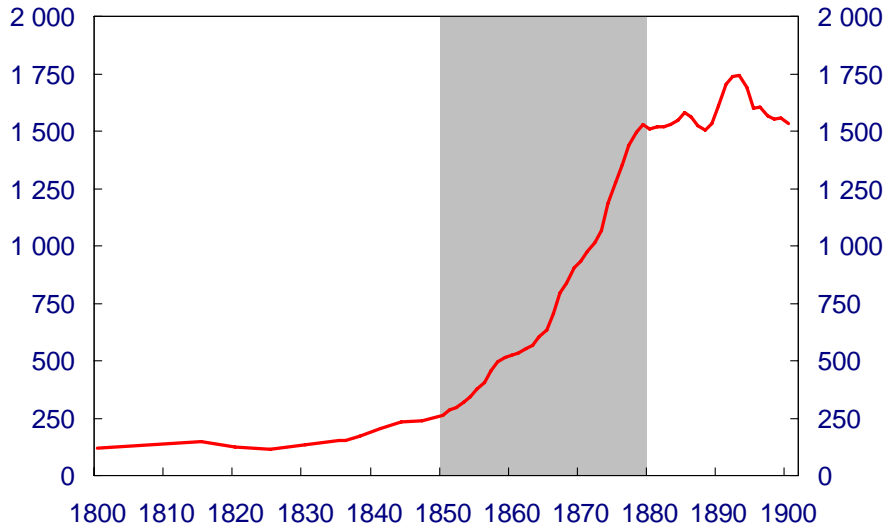

Økonomiske perspektiver

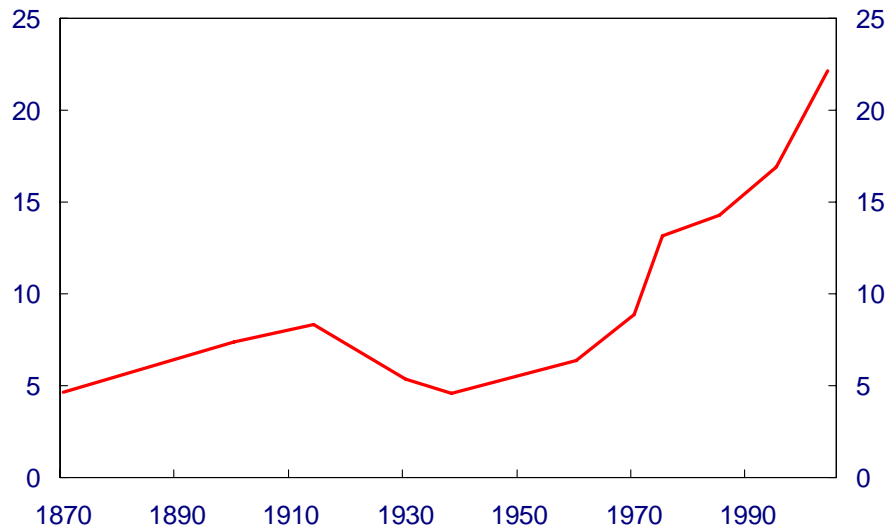
Figur 1 Norges handelsflåte 1800-1900
Tusen brutto tonn

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figuren viser utviklingen i Norges handelsflåte fra 1800 til 1900 i tusen brutto tonn. Årstall.

Figur 2 Vareeksport
Prosent av verdens BNP. 1870-2004

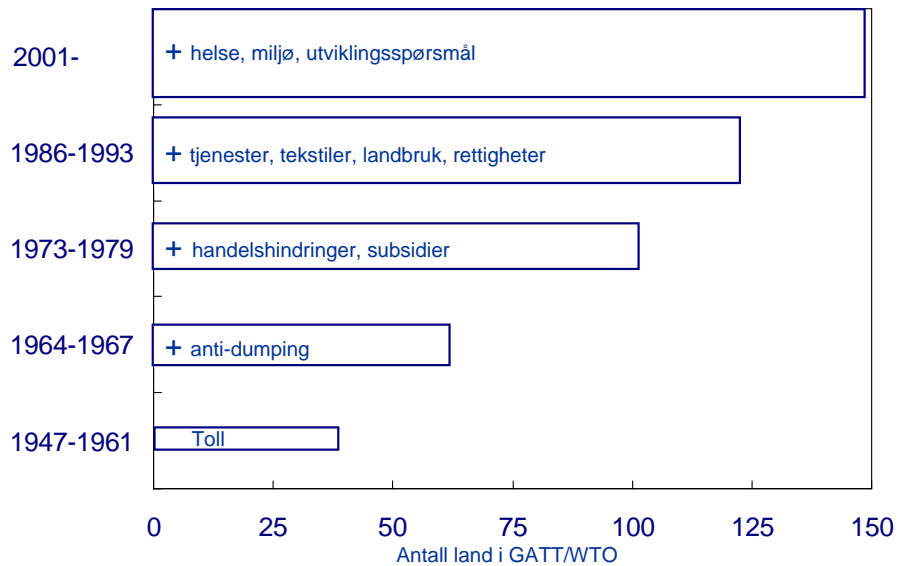

Kilde: IMF

3

Figuren viser summen av enkeltlands eksport som andel av verdens BNP, målt i USD. 1870 til 2004. Årstall.

Figur 3 Utvidet handelssamarbeid

Kilde: WTO

4

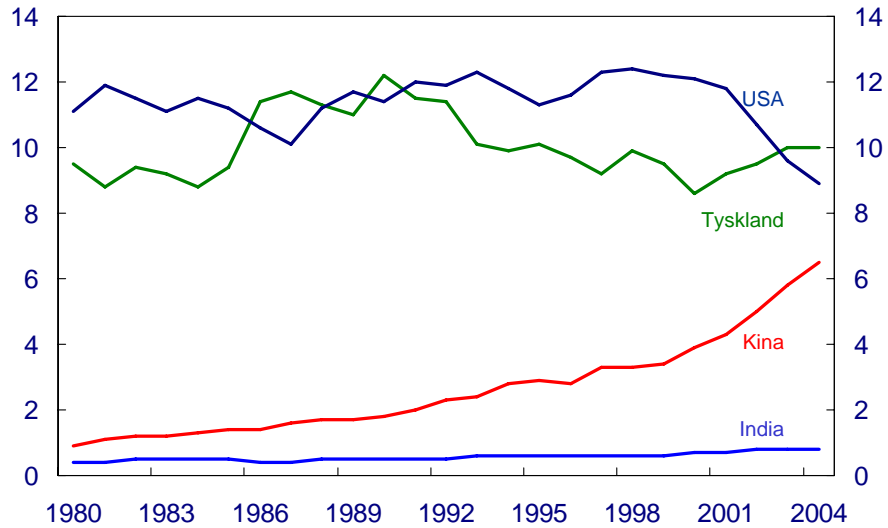
Figuren viser utviklingen i handelssamarbeidet i GATT/WTO fra 1947 og fram til februar 2006. X-aksen angir antall land som har deltatt i forhandlingene i ulike tidsperioder. På stolpene angis hvilke tema handelssamarbeidet har blitt utvidet med i de ulike periodene.

For 1947-1961 vises antall land som deltok i Torquay-runden (38).

[Antall deltakere i de ulike forhandlingene 1947-1961:

Geneve 1947: 23, Annecy 1949: 13, Torquay 1951: 38, Geneve 1956: 26, Geneve 1960-1961 (Dillon-runden): 26]

Figur 4 Andel av verdens vareeksport
Prosent

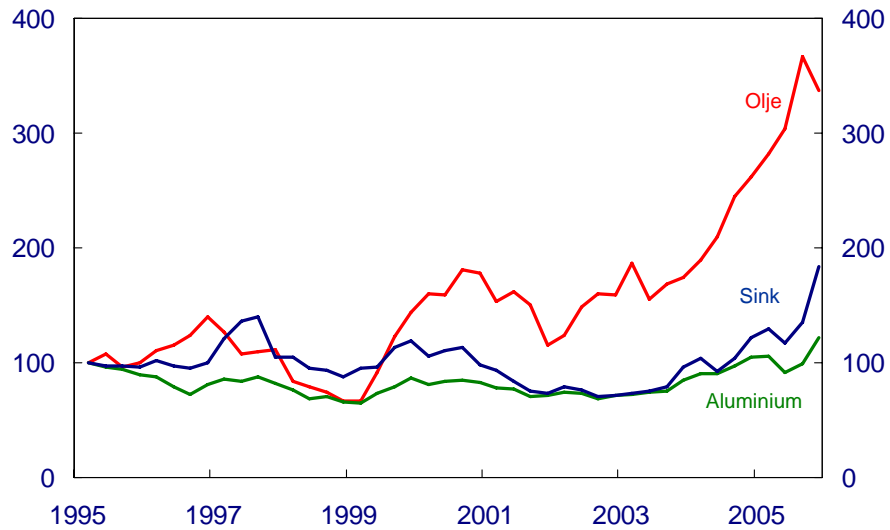

Kilde: WTO

5

Figuren viser USAs, Tysklands, Kinas og Indias andeler av global vareeksport fra 1980 til 2004. Årstall.

Figur 5 Råvarepriser
Indeks

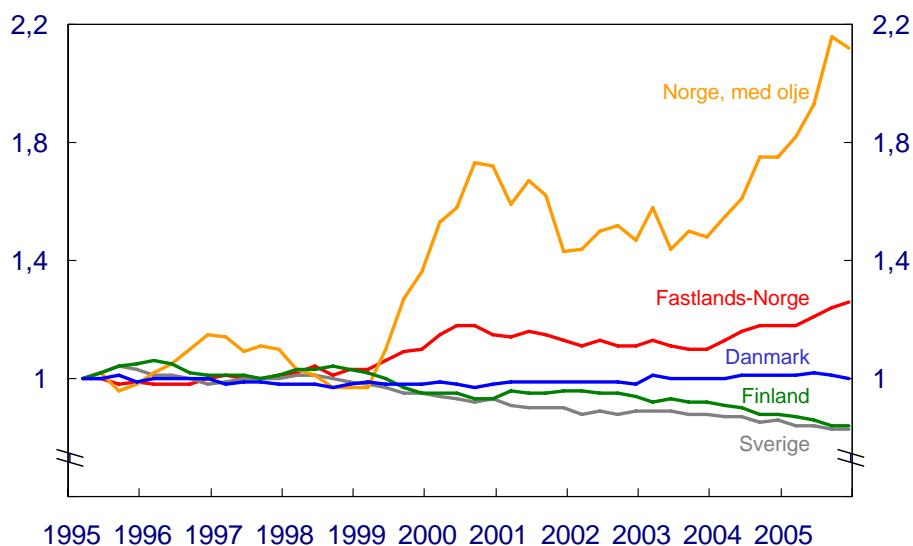

Kilder: EcoWin og Reuters

6

Figuren viser spotprisen på olje, sink og aluminium i USD. Serien er indeksert til 100 i 1. kvartal 1995. Kvartalsgjennomsnitt av daglige noteringer.

Figur 6 Bytteforhold til utlandet
Indeks

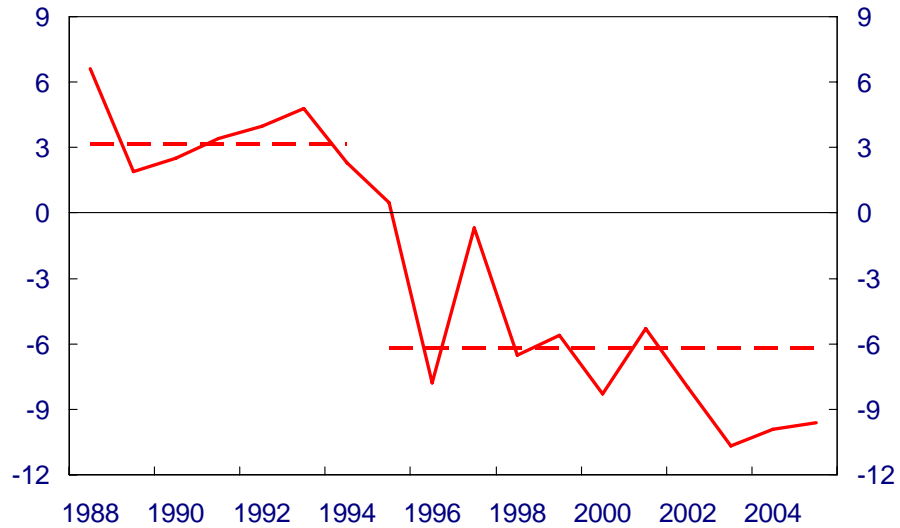

Kilder: Danmarks Statistik, EcoWin, Statistikcentralen (Finland) og Statistisk sentralbyrå

7

Figuren viser bytteforholdet som Danmark, Finland, Sverige, Norge og Fastlands-Norge har til utlandet, fra 1. kvartal 1995 til 4. kvartal 2005. Bytteforholdet er beregnet som eksportprisindeks relativt til importprisindeks. Indeksene omfatter alle eksport- og importvarer, bortsett fra indeksene for Fastlands-Norge der olje og skipsfart er trukket ut av eksportprisindeksen.

Figur 7 Prisvekst på jakker, gensere, bluser og kjoler
 Årlig vekst. Prosent

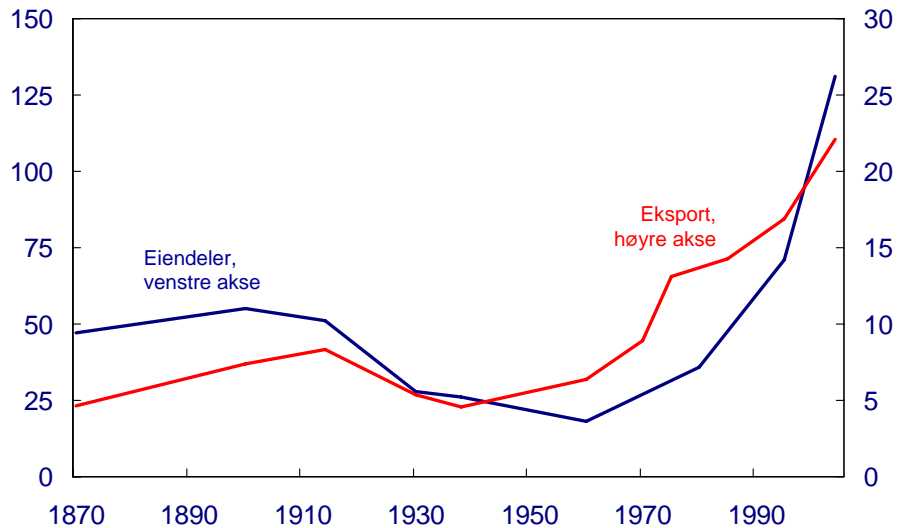

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figuren viser prisveksten fra 1988 til 2005 i varegruppen "Dame; bluser, kjoler, skjørt, jakker, gensere" (SSBs COICOP-gruppe K03122). Årstall.

De stiplede linjene angir gjennomsnittet for prisveksten i henholdsvis periodene 1988-1994 og 1995-2005. Tidspunktet for bruddet er estimert i en analyse Norges Bank har gjort over perioden 1980-2005.

Figur 8 Eksport og eiendeler i utlandet
Prosent av verdens BNP. 1870-2004

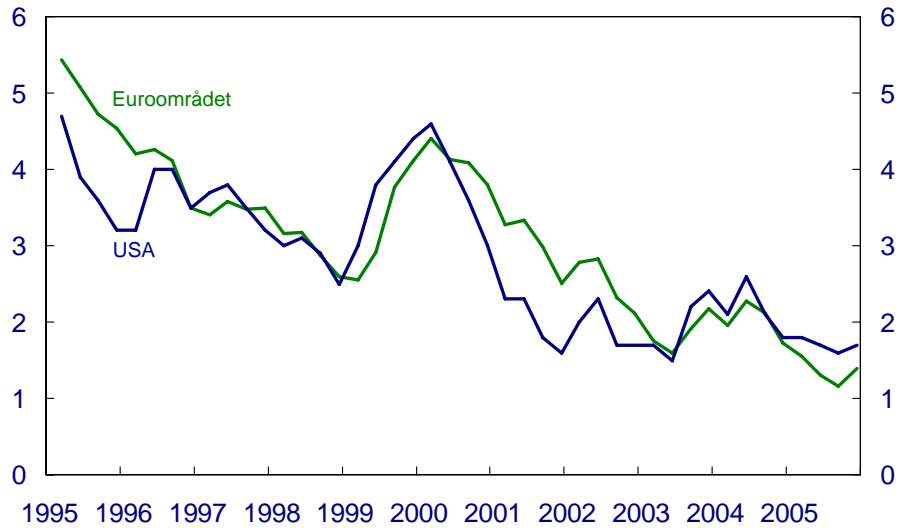

Kilder: IMF og Norges Bank

9

Figuren viser utviklingen i eksport og eiendeler i utlandet fra 1879 til 2004. Årstall. Kurven "Eksport" viser summen av enkeltlands eksport som andel av verdens BNP. Kurven "Eiendeler" viser alle lands utenlandske eiendeler (i offentlig eller privat eie) som andel av BNP for verden. Verdier fram til 1995 er beregnet av IMF. Verdien for 2004 er anslått av Norges Bank. Veksten i utenlandske eiendeler for gjennomsnittet av G7-landene (USA, Canada, Tyskland, Frankrike, Italia, Storbritannia og Japan) er blitt brukt for perioden 1995-2004.

Figur 9 Langsiktige realrenter
Prosent

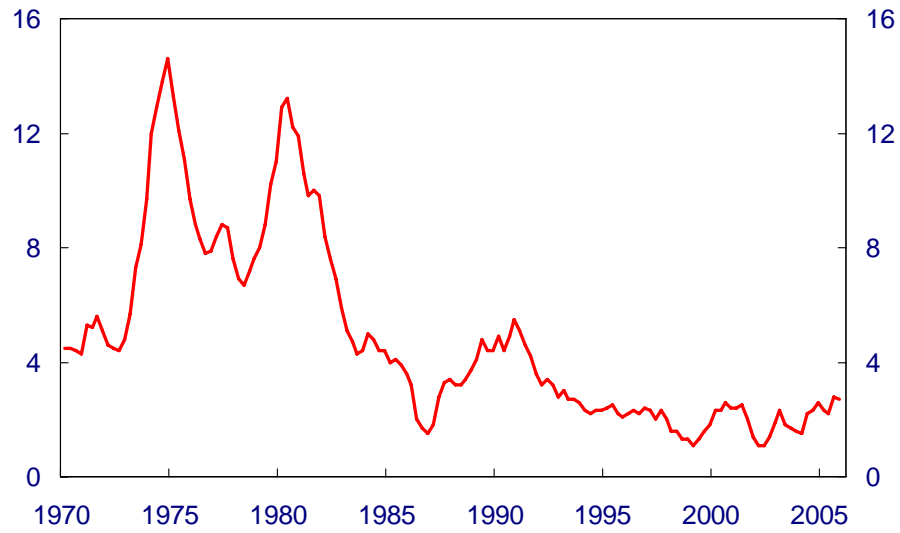

Kilde: OECD

10

Figuren viser langsiktige realrenter for USA og euroområdet fra 1. kvartal 1995 til 4. kvartal 2005. Langsiktige realrenter er beregnet ved å deflatere renter på statsobligasjoner med om lag ti års løpetid med gjennomsnittlig konsumprisvekst de to siste årene. Kvartalstall.

Figur 10 Inflasjon i industriland
Årlig vekst. Prosent

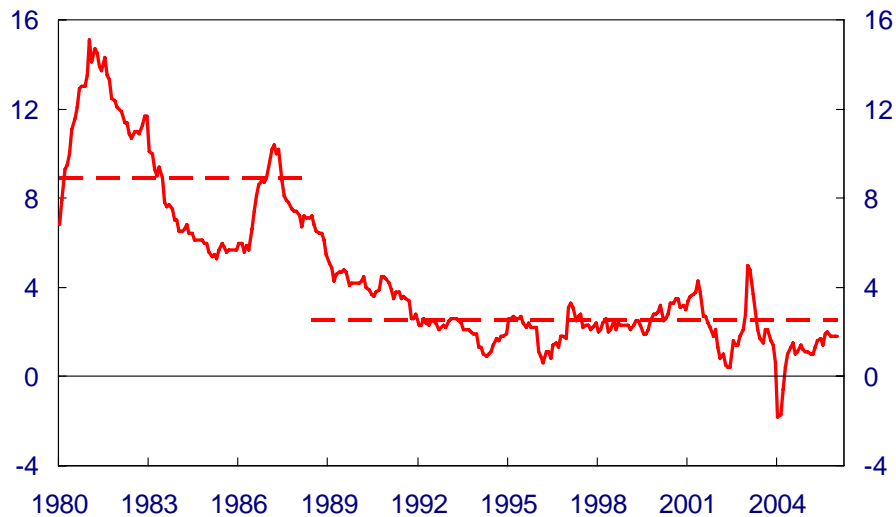

Kilde: OECD

11

Figuren viser inflasjon for G7-landene fra 1. kvartal 1970 til 4. kvartal 2005, målt som vekst i konsumprisindeksen fra tilsvarende kvartal året før.

Figur 11 Inflasjon i Norge
Årlig vekst. Prosent

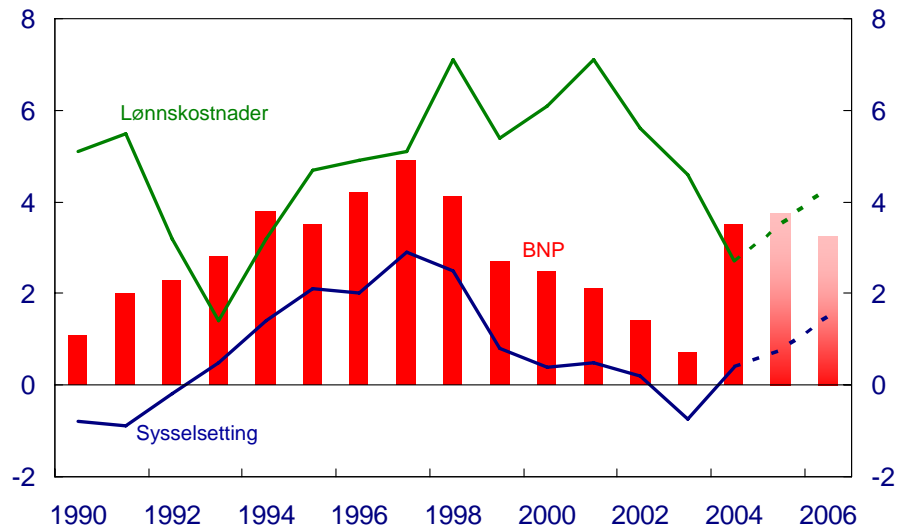

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

12

Figuren viser inflasjonen i Norge fra januar 1980 til januar 2006. Inflasjonen er målt som vekst i konsumprisindeksen fra tilsvarende måned året før. De stiplede linjene angir gjennomsnittet for henholdsvis januar 1980 til mai 1988, og for juni 1988 til januar 2006. Tidspunktet for bruddet er estimert i en analyse Norges Bank har gjort over perioden 1980-2005.

Figur 12 Sysselsetting, lønnskostnader og BNP Fastlands-Norge
Årlig vekst. Prosent

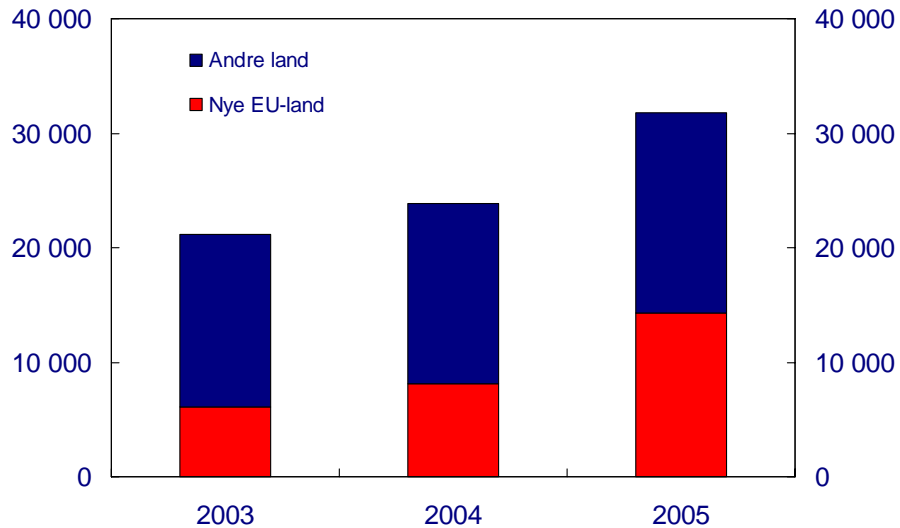

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

13

Figuren viser vekst i BNP, antall sysselsatte personer og lønnskostnader per utførte timeverk for lønnstakere i Fastlands-Norge. Årstall. Tall for 2005 og 2006 er anslag fra Inflasjonsrapport 3/05. Anslått vekst i lønnskostnader er satt lik anslått lønnsvekst i Inflasjonsrapport 3/05. Anslaget inkluderer kostnader knyttet til økt ferie og innføring av obligatorisk tjenstepensjon

Figur 13 Arbeidstillatelser

Kilde: UDI

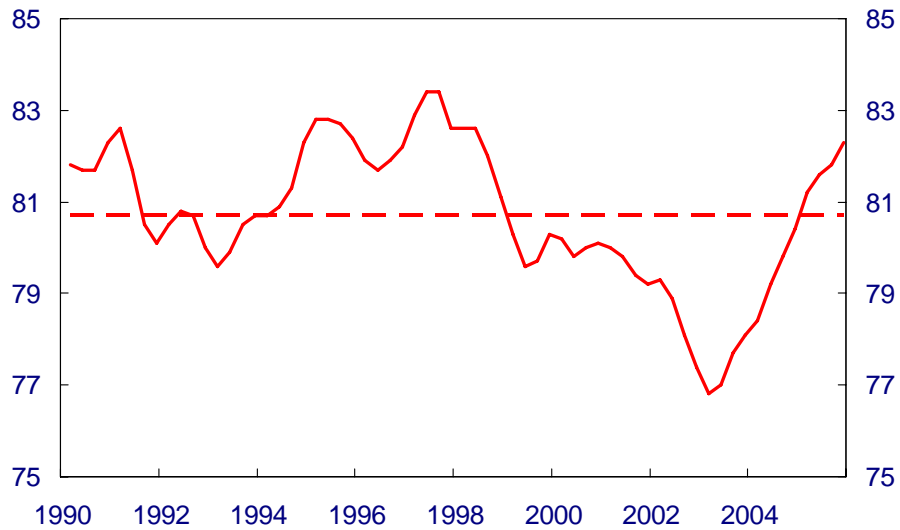
14

Figuren viser gjennomsnittlig antall utenlandske arbeidere per år med gyldig arbeidstillatelse (gitt med formål arbeid) i Norge. Gjennomsnittet er beregnet ut fra månedstall, fra 1. januar 2003 til 1. desember 2005.

Nordiske borgere trenger ikke arbeidstillatelse og er derfor ikke inkludert i "andre land".

Nye EU-land omfatter Polen, Litauen, Latvia, Estland, Slovakia, Tsjekkia, Ungarn, Slovenia, Malta og Kypros.

Figur 14 Kapasitetsutnyttning i industrien
Prosent

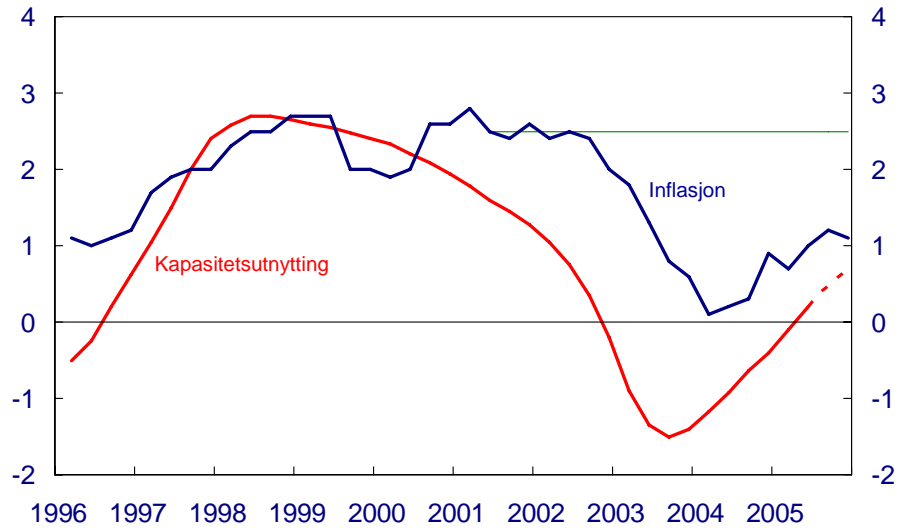

Kilde: Statistisk sentralbyrå

15

Figuren viser trenden i kapasitetsutnyttning i industrien målt i prosent, fra 1. kvartal 1990 til 4. kvartal 2005, slik den er målt i SSBs konjunkturbarometer. Den stiplede linjen angir gjennomsnittet for kapasitetsutnyttningen for perioden.

**Figur 15 Inflasjon og kapasitetsutnyttning
i norsk økonomi**
Prosent

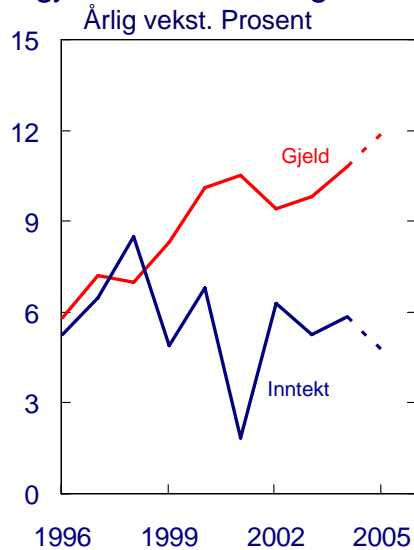

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

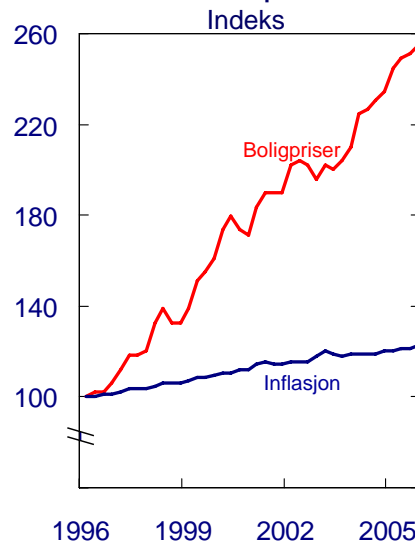
16

Figuren viser utviklingen i inflasjon og kapasitetsutnyttning i perioden fra 1. kvartal 1996 til 4. kvartal 2005. Inflasjon er vist ved KPI-JAE, som er KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (vekst fra tilsvarende kvartal året før). Kapasitetsutnyttelsen er målt ved Norges Banks anslag på produksjonsgapet. Produksjonsgapet måler forskjellen mellom faktisk produksjon og produksjon som er forenlig med stabil inflasjon (potensiell produksjon). Kvartalstallene for produksjonsgapet er avledet fra årstall. Anslagene for 3. og 4. kvartal 2005 er hentet fra Inflasjonsrapport 3/05. Den grønne linjen angir inflasjonsmålet på 2,5 prosent.

Figur 16a Inntekt og gjeld i husholdninger

Figur 16b Bolig- og konsumpriser

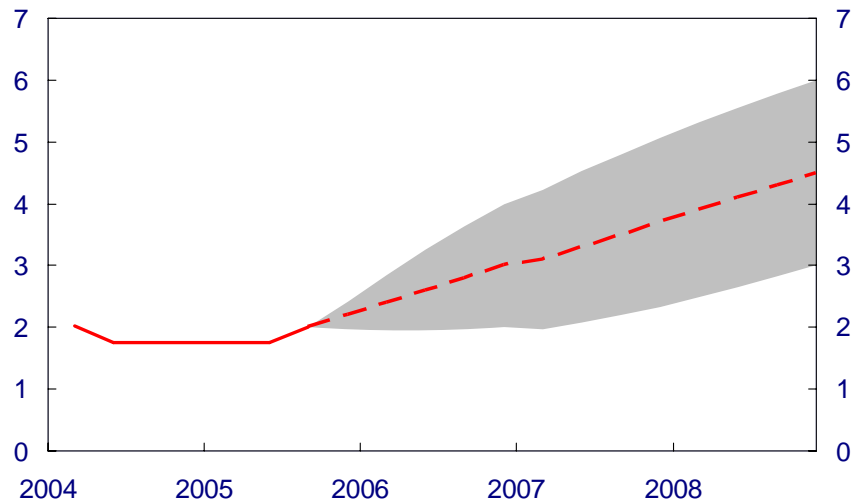

Kilder: Norges Eiendomsmeglerforbund, Eiendomsmeglerforetakenes Forening, FINN.no, ECON, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur a viser vekst fra forrige år i husholdningenes disponible inntekt og gjeldsoptak fra 1996 til 2005. Årstall. Serien for disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte fra og med 2001. Gjeld er samlet kredittvekst til husholdningene i 4. kvartal, målt fra 4. kvartal året før. Anslag for 2005, se Inflasjonsrapport 3/05.

Figur b viser utviklingen i bolig- og konsumpriser fra 1. kvartal 1996 til 4. kvartal 2005. Seriene er indekstert til 100 i 1996.

Figur 17 Prognose for styringsrenten
Prosent

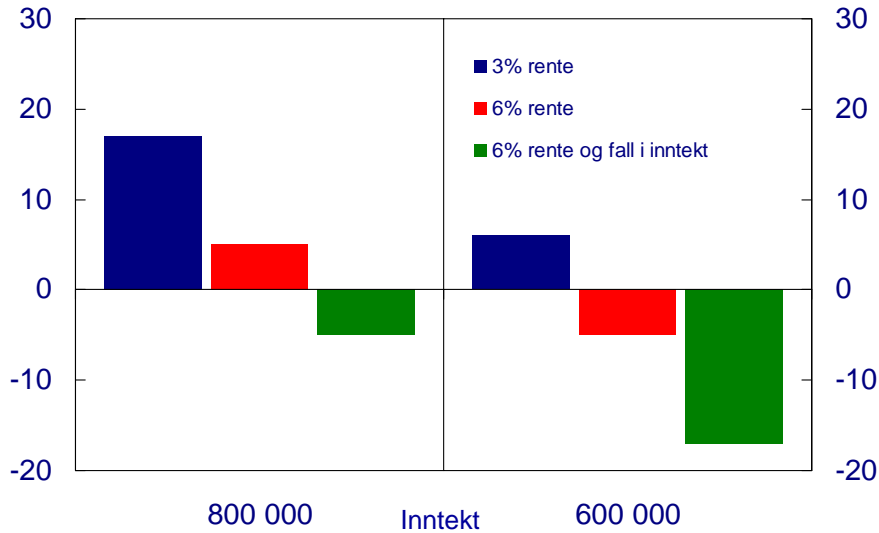

Kilde: Norges Bank

18

Figuren viser faktisk utvikling i og Norges Banks prognose for styringsrenten (foliorenten) i Inflasjonsrapport 3/05 fra 1. kvartal 2004 til 4. kvartal 2008. Skravert areal representerer ett standardavvik.

Figur 18 Til overs etter basisutgifter, renter og avdrag
I prosent av inntekt

Kilder: SIFO og Statistisk sentralbyrå

Figuren viser et eksempel på disponibelt beløp i prosent av inntekt etter skatt etter at basisutgifter, renter og avdrag er betalt.

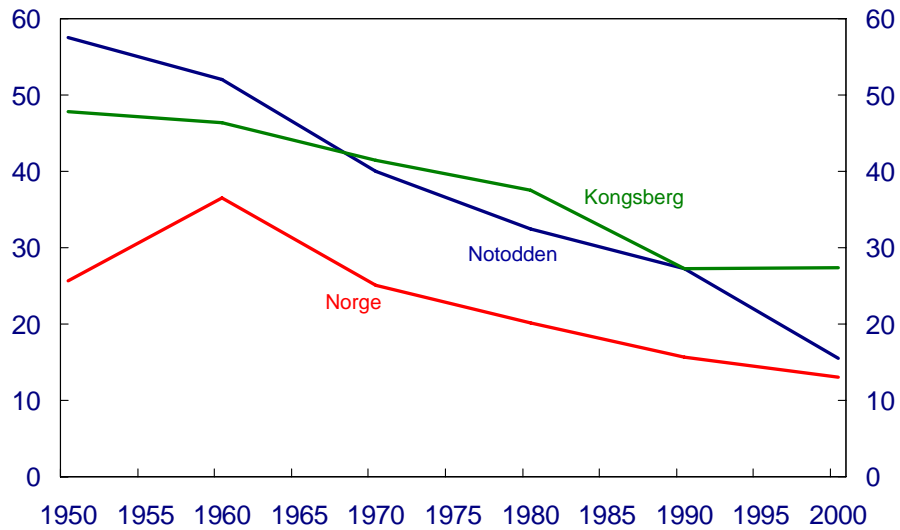
Den ene familien har en bruttoinntekt på 800 000, og en gjeld på 2 millioner.

Den andre familien har en bruttoinntekt på 600 000 og en gjeld på 1,5 millioner. Begge lånene har en nedbetalingstid på 20 år.

Basisutgifter er basert på et standard SIFO-budsjett for en husholdning med to voksne og to barn (2 år og 14 år), på 222 480 kroner i året. I tillegg er det lagt til andre utgifter, blant annet utgifter til strøm, på 16 000 i året.

De blå stolpene viser disponibelt beløp i prosent av inntekt etter skatt for hver familie ved et rentenivå på 3 %. De røde stolpene viser tilsvarende ved et rentenivå på 6 %, og de grønne stolpene ved et rentenivå på 6 % og et inntektsbortfall på 10 %.

Figur 19 Industriarbeidere
I prosent av yrkesaktive

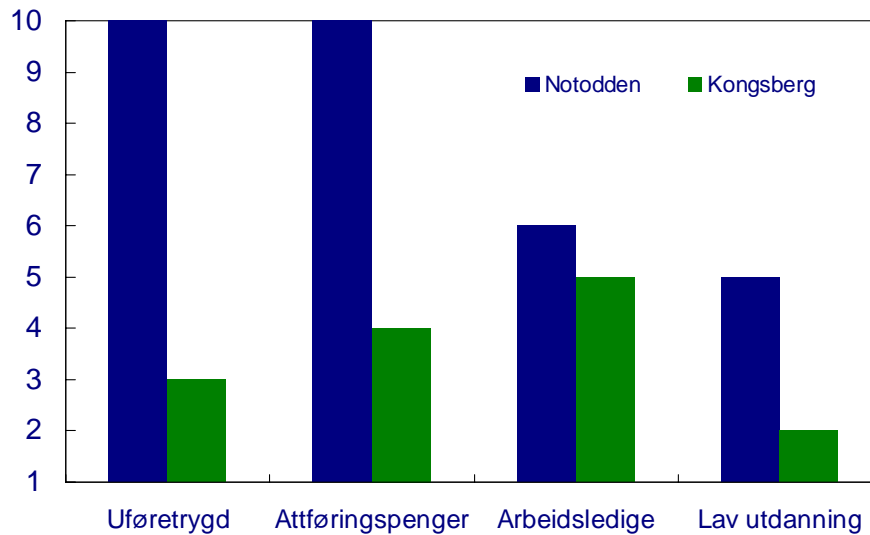
Kilde: Statistisk sentralbyrå

20

Figuren viser antall yrkesaktive i industrien i prosent av totalt antall yrkesaktive for Notodden, Kongsberg og Norge. Tallene er hentet fra folke- og boligtellinger i 1950, 1960, 1970, 1980, 1990 og 2001.

I 2001 ble tallene for yrkesaktive i folke- og boligtellingsregister tatt fra register. Statistikken bruker derfor sysselsatte som tilnærming for yrkesaktive.

Figur 20 Levekårsproblemer
Indeks. 2005

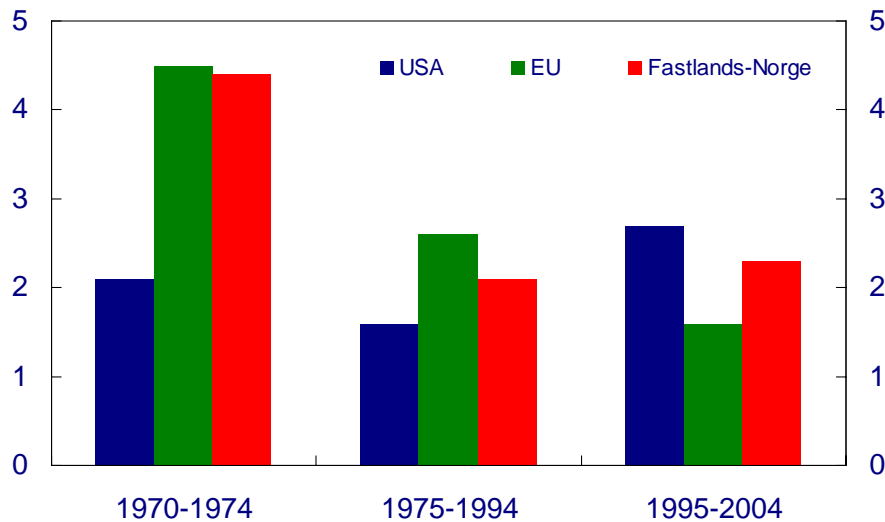

Kilde: Statistisk sentralbyrå

21

Figuren viser utviklingen i enkelte delindekser for levekårsproblemer, utarbeidet av Statistisk sentralbyrå. Indeksene tar verdier fra 1 til 10. Kommunene og bydelene er rangert i 10 like store grupper. Verdien 1 innebærer at kommunen tilhører de 10 prosent med lavest verdi på indikatoren osv., mens verdien 10 innebærer at kommunen tilhører de 10 prosent med høyest verdi på indikatoren. En høy verdi på en indikator innebærer for eksempel en relativt høy andel uføretrygdede, arbeidsledige etc.

Figur 21 Produktivitetsvekst i næringslivet
Prosent

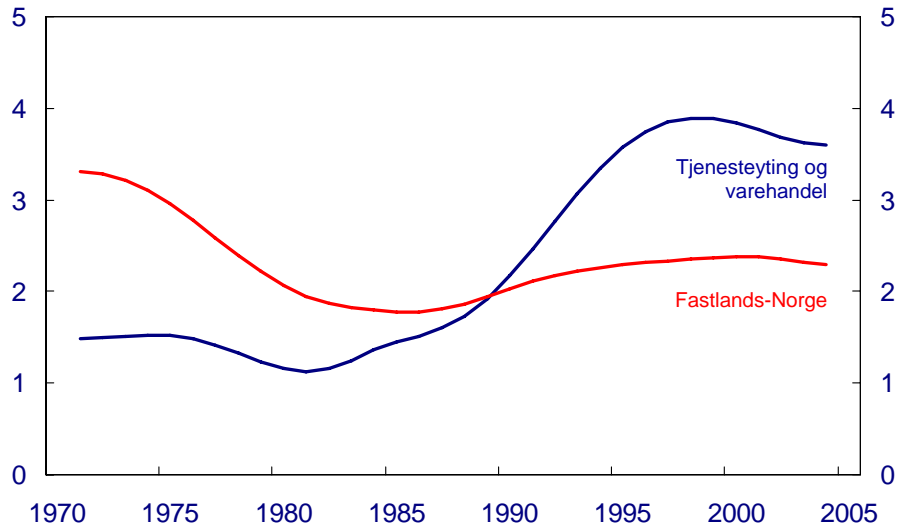
Kilder: Bureau of Labor Statistics, OECD og Statistisk sentralbyrå

22

Figuren viser den gjennomsnittlige produktivitetsveksten i næringslivet i Fastlands-Norge, USA og EU-landene i periodene 1970-1974, 1975-1994 og 1995-2004. Produktivitet er beregnet som bruttoprodukt per timeverk.

For EU og Norge mangler tall fra 1970. For USA har vi benyttet tall for "non-farm business sector". EU omfatter her Tyskland, Frankrike, Italia, Belgia, Nederland, Danmark, Irland, Storbritannia, Spania, Finland og Sverige.

Figur 22 Produktivitet i Norge
 Årlig vekst. Prosent

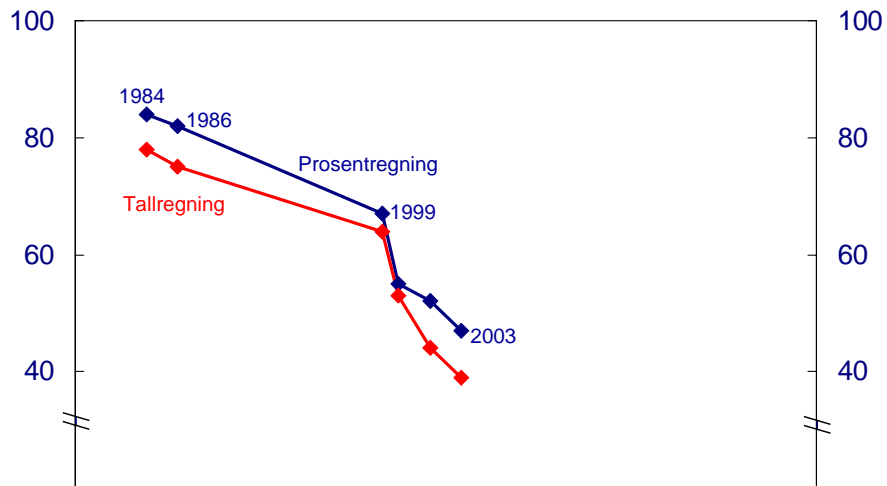

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

23

Figuren viser trendmessig vekst i produktiviteten for Fastlands-Norge, og for tjenesteyting og varehandel, fra 1971 til 2004. Årstall. Tallene er en Hodrick Prescott-trend beregnet av Norges Bank.

Figur 23 Matematikkunnskaper blant nye studenter
 Prosent riktige svar

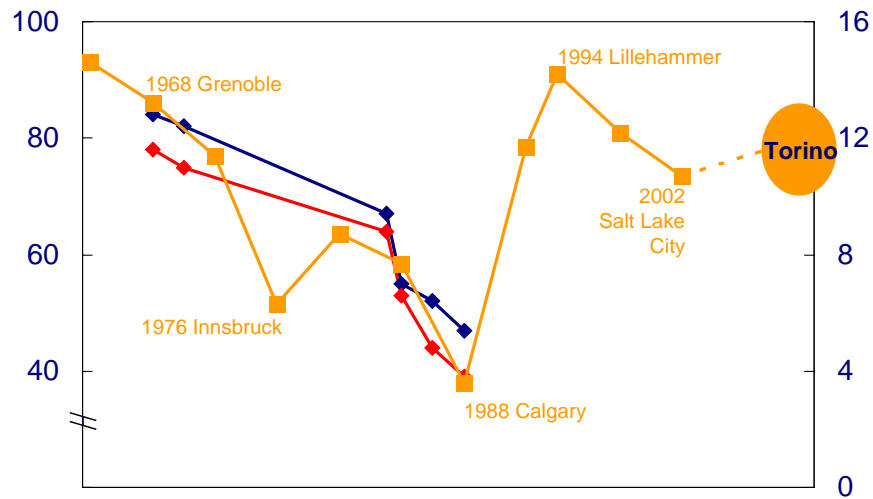

Kilde: Norsk Matematikkråd

24

Figuren viser andelen studenter i prosent med riktige svar oppnådd på to av oppgavene som Norsk Matematikkråd har testet studenter med i 1984, 1986, 1999, 2000, 2001 og 2003. Testene er nasjonale, og er tatt av nye studenter ved universiteter og høyskoler.

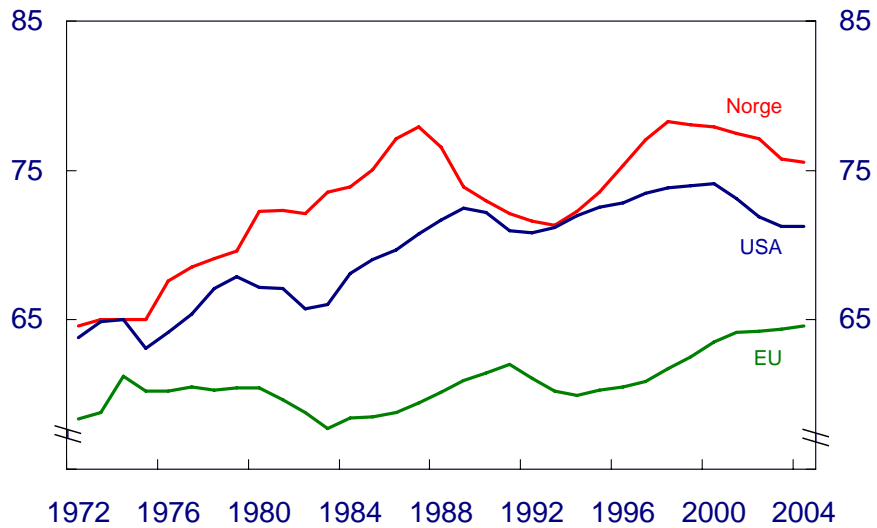
Figur 24 Norske medaljer i vinter-OL
I prosent av totalt antall

Kilder: Norsk Matematikkråd, IOC og Norges Bank

Figuren viser andelen studenter i prosent med riktige svar oppnådd på to av oppgavene som Norsk Matematikkråd har testet studenter med i 1984, 1986, 1999, 2000, 2001 og 2003. Testene er nasjonale, og er tatt av nye studenter ved universiteter og høyskoler. Figuren viser her også prosent norske medaljer av totalt antall medaljer i vinterolympiadene fra 1964 til 2002

Figur 25 Andel sysselsatte
Prosent

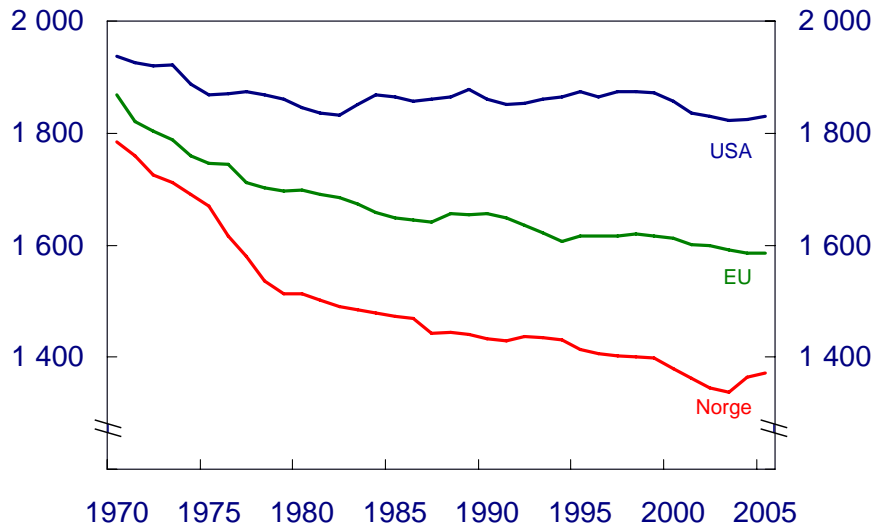

Kilde: OECD

26

Figuren viser sysselsettingsfrekvensen i Norge, USA og EU (EU-15) fra 1972 til 2004. Sysselsettingsfrekvensen er målt som sysselsatte personer i alderen 15-64 år i prosent av den totale befolkningen i samme aldersgruppe. Årstall.

Figur 26 Arbeidstimer utført per ansatt

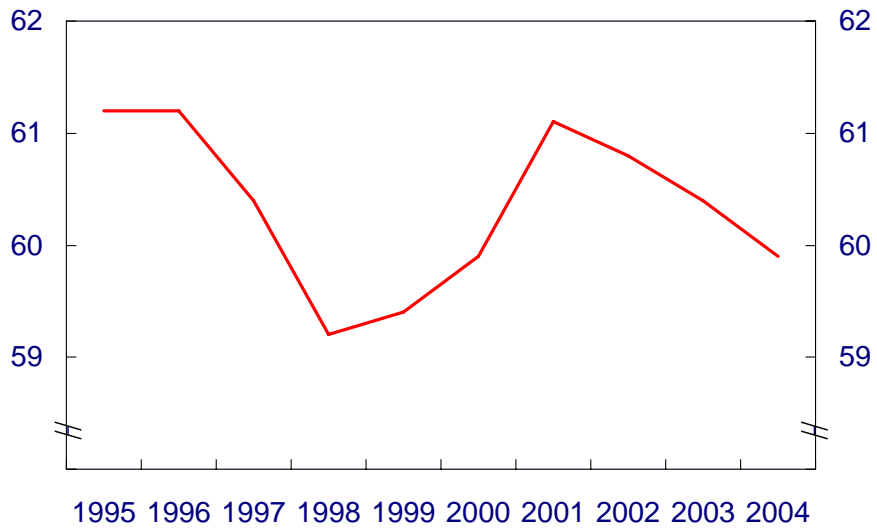

Kilde: OECD

27

Figuren viser faktiske arbeidstimer utført per ansatt i USA, EU og Norge fra 1970 til 2004. Årstall. EU omfatter her kun Euroområdet.

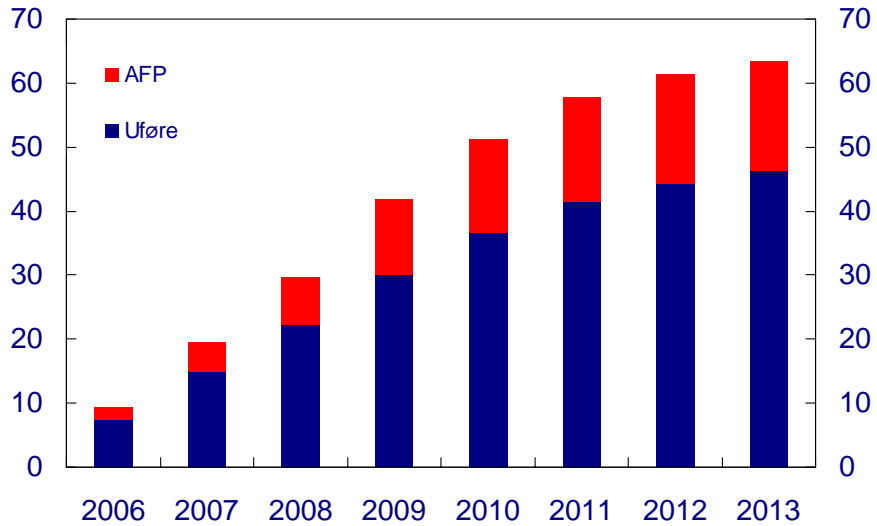
Figur 27 Forventet alder ved pensjonering

Kilde: Trygdeetaten

Figuren viser forventet pensjoneringsalder fra 1995 til 2004. Tallene angir gjennomsnittlig pensjoneringsalder, korrigert for skjevhet i befolkningens alderssammensetning og dødelighet.

Figur 28 Nye AFP- og uførepensjonister
Anslag. I tusen

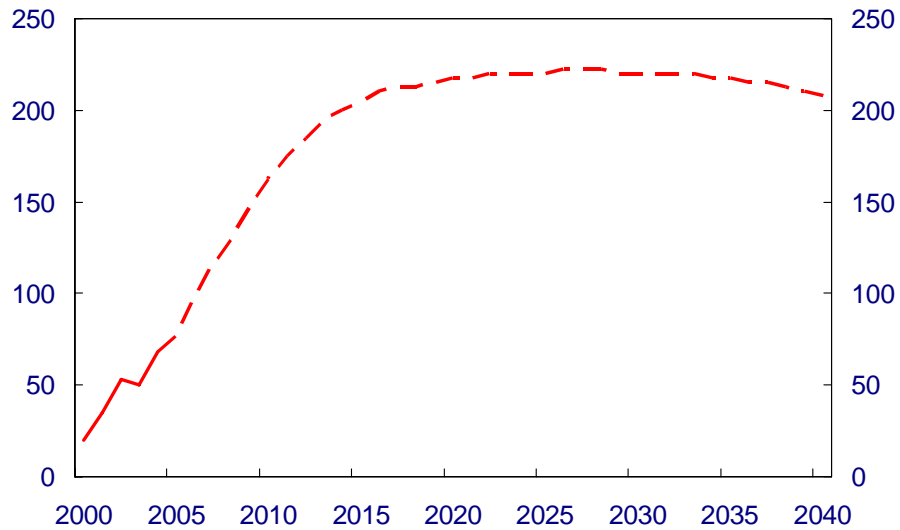

Kilder: Rikstrygdeverket og Norges Bank

29

Figuren viser Norges Banks anslag på nye AFP- og uførepensjonister for perioden fra 2006 til 2013, basert på demografisk utvikling og aldersbestemte tilgangsrateer til utføretrygd og AFP i 2005. Årstall.

Figur 29 Statens pensjonsfond - Utland
Prosent av BNP Fastlands-Norge

Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

30

Figuren viser anslag på verdien av Statens pensjonsfond-Utland, som prosent av BNP Fastlands-Norge, fra 2000 til 2040. Årstall.

Økonomiske perspektiver